

Regionkontor nordøst

Deres ref:

Vår ref:
201213167-12

Dato:
27.09.2012

INFOFLYT-UTVALGETS RAPPORT - HØRINGSUTTALELSE

Det vises til regionens oversendelse ved e-post av 05.07.12, der det bes om tilbakemelding om ovennevnte rapport innen 05.10.12. Herved oversendes anstaltens kommentarer.

Informasjon til de registrerte

Det fremgår av rapportens punkt 5.1.6 om ordningen i Sverige at *"De registrerte får ikke innsyn i opplysninger om seg selv eller beskjed om at de er registrerte. Dersom de spør om de er registrerte får de ikke vite om de er i registeret eller ikke. Bakgrunnen for dette er å unngå at det kriminelle miljøet som står for grov og organisert kriminalitet skal kunne foreta kartlegging samt å få mulighet til å avsløre mål og metoder i arbeidet."* Om ordningen i Danmark fremgår det av punkt 5.2.6 at *"De innsatte informeres ikke om at de er registrerte i etterretningssystemet. De gis heller ikke innsyn i opplysningene om dem selv."*

Videre fremgår det av punkt 6.2 om informasjonsplikt at *"Utgangspunktet etter personopplysningsloven §§ 19 og 20, er at organet av eget tiltak skal informere den registrerte om behandlingen. Denne hovedregelen gjelder også for kriminalomsorgen."*

Personopplysningsloven 23 annet ledd a og b gjør unntak fra informasjonsplikten av hensyn til rikets sikkerhet eller når hemmelighold er påkrevd for å forebygge og avdekke straffbare handlinger.

Å gi den innsatte kunnskap om at han er blitt registrert i INFOFLYT kan bety fare for andre personer eller interesser som nevnt i straffegjennomføringsloven § 7 første ledd bokstav c, og unntakene i personopplysningsloven § 23 annet ledd vil derved normalt stenge for at den innsatte informeres om behandlingen av opplysninger i INFOFLYT. Siden informasjonsplikt likevel er hovedregelen, må Kriminalomsorgen i hvert enkelt tilfelle vurdere om unntaksbestemmelsene kommer til anvendelse.

I politiregisterloven er informasjonsplikt regulert i § 48, og den skiller seg i betydelig grad fra informasjonsplikten i personopplysningsloven. ..."

Etter det vi kan se, gjelder bestemmelsen i § 48 plikten til å informere om at det er utlevert opplysninger, og ikke informasjon om selve registreringen. Når det gjelder plikten til å informere

Kriminalomsorgen region nordøst

innsatte om at han er registrert i INFOFLYT, er det vel da fortsatt personopplysningslovens regler som gjelder. Vurderingen av i hvilke tilfeller det kan gjøres unntak fra informasjonsplikten og i hvilke tilfeller det er aktuelt å informere innsatte om registreringen, antas å kunne bli vanskelig og skape problemer i praksis. Vi viser herunder til punkt 7.4.1 i rapporten der det fremgår at *"PST mener det er et problem at innsatte har blitt varslet om, eller fått bekreftet ved forespørsel, at de er underlagt utvidet kontroll under soning av varetekt eller rettskraftig dom."*

Anstalten har ved forespørsel til egen region fått opplyst at *"Det faktum at man er registrert i INFOFLYT er ikke hemmelig. Imidlertid har ingen fengsler/regioner praksis for aktivt å orientere innsatte om det."* Praksis i anstalten her har vært at innsatte informeres om registreringen hvis han spør, men ikke ellers. Anstalten mener imidlertid det er uheldig at de innsatte informeres om at de er registrert i INFOFLYT, og viser i den forbindelse til ordningen i Sverige og begrunnelsen for den. Vi mener det er behov for at dette temaet belyses nærmere.

Innsyn

Anstalten har behandlet noen begjæringer fra innsatte om innsyn i INFOFLYT-opplysningene. Det har i disse sakene vært utfordrende både å vurdere og å begrunne hvilke opplysninger innsatte kunne få se og hvilke som skulle sladdes. Det anses derfor meget positivt at det nå forelås egne regler om innsyn i INFOFLYT-opplysningene og om saksbehandling av innsynssaker.

Anstalten er her enig med utvalgets mindretall, i at det fremstår som klokt å bearbeide og innarbeide de aktuelle bestemmelser i politiregisterloven i utkast til ny forskrift til INFOFLYT, fremfor alene å henvise til disse. Vi er enige med mindretallet i at dette gjør regelverket vesentlig mer anvendelig for dem som skal praktisere det og som ikke nødvendigvis har juridisk bakgrunn.

Anstalten er videre enig i utvalgets forslag i punkt 8.2.1 om å ta bort regionenes rolle i innsynssaker. Det vises til forslaget til forskrift § 12 annet ledd, som legger opp til en to-nivå saksbehandling i innsynssaker og at det er den behandlingsansvarlige som avgjør, enten innsynsbegjæringen tas til følge eller ikke. Det fremgår av merknadene til bestemmelsen at det er lagt opp til at enheten skal gi en anbefaling til den behandlingsansvarlige om begjæringen bør tas til følge eller ikke. Det fremgår videre at henvisningen til § 54 tredje ledd innebærer at et avslag ikke skal tilkjennegi at det foreligger en registrering. Som det fremgår i punkt 6.3.4, er begrunnelsen for dette at kunnskap om det faktum at det foreligger en registrering, i seg selv kan forspille formålet med behandlingen av opplysningen ved at vedkommende da forstår at han er i politiets søkelys. Vi antar at dette innebærer at innsatte ikke kan gis kopi av enhetens anbefaling til den behandlingsansvarlige. Vi anmoder om at dette kommenteres i en eventuell ny saksbehandlingsinstruks.

I INFOFLYT-mappene finnes regelmessig dokumenter som er utarbeidet av andre enheter enn der innsatte befinner seg når innsynsbegjæringen fremsettes. Det bes presisert om det i slike tilfeller er den enheten som har utarbeidet dokumentet, som skal gi en anbefaling direkte til den behandlingsansvarlige om hvorvidt innsyn skal gis. Vi anmoder om at det belyses i en eventuell ny saksbehandlingsinstruks hvordan enheten som mottar begjæringen, skal håndtere dette.

Det er videre i forskriften § 12 annet ledd siste punktum foreslått at når begjæringen gjelder opplysninger som er mottatt av politiet, skal den oversendes politiet for uttalelse før det treffes vedtak. Vi ber om at det presiseres hvilket nivå i kriminalomsorgen som i slike tilfeller skal oversende begjæringen til politiet for uttalelse.

Vi støtter også utvalgets tilråding i punkt 8.1.4 om at også kriminalomsorgens informasjonsutveksling med politiet utenfor INFOFLYT og eventuelt med andre samarbeidsorganer, gjennomgås med sikte på entydige regler i straffegjennomføringsloven. Vi slutter oss til utvalgets oppfatning om at mange ansatte i kriminalomsorgen opplever at taushetspliktens grenser er vanskelig å trekke og at usikkerheten skaper problemer i praksis.

Flagget i Kompis

Anstalten er enig i at dagens merking med et rødt flagg i KOMPIS bør erstattes av et system der bare de autoriserte ansatte vet at det er registrert beskyttelsesverdige opplysninger om en innsatt. Det at alle ansatte med tilgang til en person i KOMPIS kan se flagget, anses i seg selv som en sikkerhetsrisiko. Når alle vet om registreringen, øker risikoen for at de aktuelle innsatte ved en feil enten får vite om selve registreringen eller får kjennskap til annen informasjon de ikke skal ha.

Øvrige bemerkninger

Anstalten slutter seg i all hovedsak til utvalgets forslag og vurderinger. Anstalten er av den oppfatning at INFOFLYT i dag er for byråkratisk og omstendelig og at det er behov for et operativt verktøy som er mindre tungvint. Anstalten slutter seg til utvalgets syn i punkt 3.6 når det gjelder behovet for forbedringer av INFOFLYT og til de tilbakemeldinger som er kommet fra de ulike nivåene i kriminalomsorgen, jf. oppsummeringen i punkt 7.3 om kriminalomsorgens syn på INFOFLYT.

Noe av det anstalten har opplevd som krevende ved bruken av INFOFLYT, er den lange saksbehandlingstiden. Det kan gå svært lang tid fra anstalten sender en henvendelse til politiet før vi eventuelt får en tilbakemelding. Det er uvisst for anstalten om det er nivåer i kriminalomsorgen som forsinker informasjonsflyten.

Det er videre knyttet usikkerhet til hvilken informasjon som skal registreres, noe som anses uheldig. Anstalten sender halvårlige "INFOFLYT-oppsummeringer" i de tilfeller INFOFLYT-systemet ber om dette. Disse oppsummeringene får anstalten ingen tilbakemeldinger på, noe som medfører at vi ikke vet om opplysningene som rapporteres herfra er relevante. Det kan også være lite motiverende å prioritere dette arbeidet når man er usikker på om det er til nytte. Det er også usikkerhet knyttet til når det forventes at man skal rapportere utenom de halvårlige rapportene.

Anstalten er enig i at det bør komme et eget saksbehandlingsverktøy og at det må gis nødvendig opplæring. Det bør øremerkes midler til dette arbeidet i kriminalomsorgen.

Anstalten mener videre det bør nedsettes et sikkerhetsutvalg i hver enhet og at dette bør være tverrfaglig sammensatt og inneha juridisk kompetanse. Alle diskusjoner om registrering i INFOFLYT, ajourføring av risikovurderinger samt vurderinger av om innsatte skal avregistreres, kan da normalt legges til dette sikkerhetsutvalget. Opplysninger som er gradert i henhold til sikkerhetsloven eller beskyttelsesinstruksen, må imidlertid håndteres av autoriserte tilsatte.

I dag er det én tilsatt ved hver enhet som har hovedansvaret for systemet, og denne har i liten grad kontakt med kollegaer med tilsvarende ansvarsområde. Det bør derfor etableres et forum for læring og erfaringsutveksling der man kan diskutere aktuelle problemstillinger og lære av andres erfaringer.

Med hilsen

Gøran Nilsson
assisterende fengselsleder

Nina Grøttum
seniorrådgiver